

Mødedokument

B9-0532/2021

19.10.2021

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Rådets og Kommissionens redegørelser

jf. forretningsordenens artikel 132, stk. 2

om retsstatskrisen i Polen og EU-rettens forrang
(2021/2935(RSP))

Roberta Metsola, Jeroen Lenaers, Tomas Tobé
for PPE-Gruppen

**Juan Fernando López Aguilar, Iratxe García Pérez, Simona Bonafè,
Marek Belka, Helène Fritzon, Birgit Sippel, Katarina Barley, Robert
Biedroń, Leszek Miller, Łukasz Kohut, Włodzimierz Cimoszewicz, Elena
Yoncheva, Domènec Ruiz Devesa, Sylvie Guillaume, Marc Angel, Thijs
Reuten, Evin Incir, Cyrus Engerer, Nils Ušakovs, Johan Danielsson**
for S&D-Gruppen

**Malik Azmani, Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld,
Fabienne Keller, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen,
Morten Petersen, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache,
Hilde Vautmans, Guy Verhofstadt**
for Renew-Gruppen

**Sergey Lagodinsky, Terry Reintke, Tineke Strik, Sylwia Spurek,
Gwendoline Delbos-Corfield, Diana Riba i Giner, Alice Kuhnke, Patrick
Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ernest Urtasun, Kira Marie
Peter-Hansen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Monika Vana, Sara
Matthieu, Claude Gruffat, Kim Van Sparrentak, Bas Eickhout, David
Cormand, Hannah Neumann, Alviina Alametsä, Rasmus Andresen, Jordi**

**Solé, Marie Toussaint, Mounir Satouri, Piernicola Pedicini, Sven Giegold,
Niklas Nienäß, Anna Cavazzini, Ignazio Corrao, Eleonora Evi**
for Verts/ALE-Gruppen
Konstantinos Arvanitis, Henrike Hahn
for The Left-Gruppen

Europa-Parlamentets beslutning om retsstatskrisen i Polen og EU-rettens forrang (2021/2935(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (i det følgende benævnt "chartret"),
- der henviser til artikel 1, 2, 4 og 19 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU),
- der henviser til artikel 49 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),
- der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention og til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols hermed forbundne retspraksis,
- der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne,
- der henviser til Den Europæiske Unions Domstols (Domstolens) retspraksis,
- der henviser til Kommissionens begrundede forslag til Rådets afgørelse af 20. december 2017, som er fremlagt i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, i TEU, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget¹ ("forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet"),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten²,
- der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder³,
- der henviser til sin beslutning af 24. juni 2021 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020⁴,
- der henviser til sin beslutning af 17. september 2020 om forslag til Rådets afgørelse, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet⁵,

¹ EUT L 4331 af 22.12.2020, s. 1.

² EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17.

³ EUT C 395 af 29.9.2021 s. 2.

⁴ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0313.

⁵ EUT C 385 af 22.9.2021 s. 317.

- der henviser til sin beslutning af 8. juli 2021 om udarbejdelse af retningslinjer for anvendelsen af den generelle konditionalitetsordning for beskyttelse af Unionens budget⁶,
 - der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 om mediefrihed og yderligere forværring af retsstatsprincippet i Polen⁷,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 30. september 2020 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2020 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2020)0580),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. juli 2021 med titlen "Retsstatssituationen 2021 – Retsstatssituationen i EU" (COM(2021)0700),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,
- A. der henviser til, at Unionen i henhold til artikel 2 i TEU bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal;
 - B. der henviser til, at Polens premierminister den 29. marts 2021 indgav en anmodning til den generelt anfægtede og ulovlige "forfatningsdomstol" om at undersøge, om bestemmelserne i TEU vedrørende EU-retten forrang og effektiv retsbeskyttelse er i overensstemmelse med den polske forfatning⁸;
 - C. der henviser til, at EU-Domstolen ved kendelse af 14. juli 2021 har truffet afgørelse om foreløbige forholdsregler, som Kommissionen har anmodet om i henhold til artikel 279 i TEUF, og som vedrører funktionen af den polske højesterets disciplinæraftdeling og suspenderingen af yderligere bestemmelser i polsk ret, der påvirker retsvæsenets uafhængighed⁹;
 - D. der henviser til, at den ulovlige polske "forfatningsdomstol" den 14. juli 2021 fastslog, at EU-Domstolens foreløbige kendelser om domstolens struktur i Polen var uforenelige med den polske forfatning¹⁰;
 - E. der henviser til, at EU-Domstolen den 15. juli 2021 i sin dom i sag C-791/19¹¹ fastslog, at disciplinærordningen for dommere i Polen ikke var forenelig med EU-retten;
 - F. der henviser til, at EU-Domstolen den 6. oktober 2021 fastslog, at overflytninger uden en dommers samtykke fra en domstol til en anden eller mellem to afdelinger ved samme domstol kan undergrave principperne om dommers uafsættelighed og retsvæsenets uafhængighed¹²;

⁶ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0348.

⁷ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0395.

⁸ Begæring i sag K 3/21.

⁹ Domstolens kendelse af 14. juli 2021, sag C-204/21 R, Kommissionen mod Polen, EU:C:2021:593.

¹⁰ Forfatningsdomstolens dom af 14. juli 2021, sag P 7/20.

¹¹ Domstolens dom af 15. juli 2021, sag C-791/19, Kommissionen mod Polen, EU:C:2021:596.

¹² Domstolens dom af 6. oktober 2021, sag C-487/19, W.Z., EU:C:2021:798.

- G. der henviser til, at vicepræsidenten for EU-Domstolen den 6. oktober 2021 afviste Polens anmodning om at annullere kendelsen fra vicepræsidenten for EU-Domstolen af 14. juli 2021, der kræver suspension af anvendelsen af nationale bestemmelser, navnlig vedrørende de beføjelser, der er tillagt disciplinærafdelingen ved højesteret¹³;
- H. der henviser til, at den ulovlige "forfatningsdomstol" den 7. oktober 2021 fremlagde sin afgørelse i sag K 3/21, der blev vedtaget med to afvigende udtalelser, om den polske premierministers anmodning af 29. marts 2021, og fandt, at bestemmelserne i TEU er uforenelige med den polske forfatning af flere grunde;
- I. der henviser til, at over 100 000 polske borgere den 10. oktober 2021 demonstrerede fredeligt i hele Polen for at vise deres støtte til Polens medlemskab af EU;
- J. der henviser til, at afgørelsen i sag K 3/21 den 12. oktober 2021 blev offentliggjort i Polens officielle tidende¹⁴, hvilket gav den retskraft i det polske retssystem;
- K. der henviser til, at sammenslutningen af europæiske forvaltningsdommere også har givet udtryk for, at den ulovlige "forfatningsdomstols" dom klart er i strid med det grundlæggende princip om EU-rettens forrang¹⁵;
- L. der henviser til, at langt størstedelen af respondenterne i en Flash Eurobarometerundersøgelse fra august 2021 var enige i, at EU kun bør stille midler til rådighed for medlemsstaterne på betingelse af, at deres regeringer opretholder og gennemfører retsstatsprincippet og de demokratiske principper; der henviser til, at dette tal også var meget højt i Polen (72 %)¹⁶;
- M. der henviser til, at kun 5 % af respondenterne ifølge forskellige meningsmålinger foretaget i Polen i september 2021 og oktober 2021 svarede, at de gerne så Polen forlade EU¹⁷, mens 90 % af respondenterne så positivt på Polens medlemskab af EU¹⁸, og 95 % af respondenterne svarede også, at de mente, at EU-støtte har en positiv indvirkning på udviklingen i deres by eller region, hvilket er højere end EU-gennemsnittet¹⁹;
1. beklager dybt den ulovlige "forfatningsdomstols" afgørelse af 7. oktober 2021²⁰ og ser den som et angreb på det europæiske samfund af værdier og love som helhed, der underminerer EU-rettens forrang som et af EU's grundprincipper i overensstemmelse med EU-Domstolens veletablerede retspraksis; udtrykker dyb bekymring over, at denne

¹³ Domstolens kendelse af 6. oktober 2021, sag C-204/21 R-RAP, Kommissionen mod Polen, EU:C:2021:834.

¹⁴ DZIENNIK USTAW 2021 R. POZ. 1852.

¹⁵ <https://twitter.com/AEAJ2000/status/1450008198375686145?t=AY2yz-vezln6Mlq6ZwSDJQ&s=19&fbclid=IwAR3JNygjzCo9QR1R6RghaCOeM8diOQuzRQRe48eAtEwPcmOQC1x5QWkFNrY>

¹⁶ Flash Eurobarometer – Status over Den Europæiske Union, IPSOS, august 2021.

¹⁷ Ipsos for OKO.press og Gazeta Wyborcza, 23.-25. september 2021. Tal angivet i %.

¹⁸ Kantar, den 21. september 2021.

¹⁹ Eurobarometer-undersøgelse fra oktober 2021,

<https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=77331>

²⁰ Begæring i sag K 3/21.

afgørelse kan skabe en farlig præcedens; understreger, at den ulovlige "forfatningsdomstol" ikke blot mangler juridisk gyldighed og uafhængighed²¹, men heller ikke er kvalificeret til at fortolke forfatningen i Polen;

2. understreger, at den grundlæggende ret til effektive retsmidler i henhold til artikel 47 i chartret kræver adgang til en "uafhængig" domstol; noterer sig de voksende udfordringer, som de nationale forfatningsdomstole og visse politikere udgør i denne henseende, og opfordrer medlemsstaterne til at respektere EU-Domstolens afgørende rolle og overholde dens afgørelser;
3. beklager, at initiativet til at sætte spørgsmålstegn ved EU-rettens forrang frem for national lovgivning kom fra den nuværende polske premierminister, som yderligere misbrugte retsvæsenet som et redskab til at virkeliggøre sin politiske dagsorden; beklager dette initiativ og ser det som en ensidig beslutning om at sætte spørgsmålstegn ved EU's retlige ramme og Polens tilslutning hertil; minder om, at Republikken Polens tiltrædelse af EU fandt sted ved ratifikation af tiltrædelsestraktaten med det samtykke, som den polske nation gav udtryk for i en folkeafstemning; minder endvidere om, at Republikken Polen frivilligt har forpligtet sig til at være bundet af bestemmelserne i de grundlæggende traktater og Den Europæiske Unions Domstols retspraksis; fordømmer anvendelsen af retssystemet til politiske formål og opfordrer de polske myndigheder til at ophøre med vilkårligt at gøre brug af deres udøvende og lovgivningsmæssige beføjelser til at undergrave magtens tredeling og retsstatsprincippet;
4. bekræfter, at et retssystem skal undersøges i sin helhed for at afgøre, om det tjener formålet om effektiv og uafhængig domstolskontrol, og afviser på det kraftigste den nuværende PiS-regerings gentagne forsøg på at retfærdiggøre de lovgivningsmæssige ændringer inden for retsvæsenet i Polen, navnlig på grundlag af individuelle og isolerede eksempler i forskellige medlemsstater;
5. beklager, at afgørelse K 3/21 har en negativ indvirkning på polske og europæiske borgere og virksomheder, da deres grundlæggende ret til et uafhængigt retssystem, der fuldt ud anvender EU-lovgivningen og gældende EU-ret, ikke længere kan garanteres; er bekymret over den effektive beskyttelse af polske og europæiske borgeres grundlæggende rettigheder i denne forbindelse;
6. roser de titusindvis af polske borgere, som gik på gaden i fredelige masseprotester for at kæmpe for deres rettigheder og frihedsrettigheder som europæiske borgere; deler deres ønske om et stærkt demokratisk Polen i centrum for det europæiske projekt;
7. frygter, at afgørelse K 3/21 vil få en stærkt afskrækkende virkning på polske dommere og afholde dem fra at anvende deres beføjelser vedrørende anvendelse af EU-retten; gentager sin fulde støtte til polske dommere, som stadig anvender EU-rettens forrang og henviser sager til EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse, også efter afgørelse K 3/21, på trods af den risiko, det indebærer for deres karrierer, herunder disciplinær udelukkelse fra pådømmelse, afskedigelse eller tvungen fratrædelse;
8. minder om, at EU-traktaterne ikke kan ændres ved en afgørelse fra en national domstol, og at den polske forfatning i sin artikel 91 minder om, at en ratificeret international

²¹ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols sag Xero Flor w Polsce sp. z o.o. mod Polen.

aftale udgør en del af den nationale retsorden, at den skal anvendes direkte, og at dens love har forrang i tilfælde af en lovkonflikt; er dybt bekymret over, at den polske "forfatningsdomstol" er blevet omdannet fra en effektiv vogter af forfatningen til et redskab til at legalisere myndighedernes ulovlige aktiviteter; minder om, at EU-Domstolens afgørelser ikke undergraver medlemsstaternes ret til at foretage organisatoriske ændringer inden for retsvæsenet;

9. glæder sig over visse nationale parlamenters initiativer til at drøfte og indtage klare holdninger til de seneste foranstaltninger, som den polske PiS-regering har truffet, og dens angreb på EU-rettens forrang;
10. gentager sit synspunkt om, at ingen penge fra EU's skatteydere bør gives til regeringer, der åbenlyst, målrettet og systematisk undergraver de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU;
11. opfordrer Kommissionen og Rådet til at træffe hurtige og koordinerede foranstaltninger ved at:
 - indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende lovgivningen om den ulovlige "forfatningsdomstol", dens ulovlige sammensætning og dens rolle med hensyn til at hindre overholdelse af EU-Domstolens domme og anmode EU-Domstolen om at indføre midlertidige foranstaltninger samt indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende højesterets afdeling for ekstraordinær prøvelse og offentlige sager, det nationale råd for retsvæsenet og anklagemyndigheden i Polen
 - Kommissionen iværksætter den procedure, der er fastsat i artikel 6, stk. 1, i forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet for Polen, samtidig med at der mindes om, at forordningens artikel 5 beskytter slutmodtageres og støttemodtageres adgang til finansiering, og Kommissionen opfordres til at gøre sit yderste for at sikre, at betalingerne foretages
 - afstå fra at godkende udkastet til Polens genopretnings- og resiliensplan, indtil den polske regering gennemfører EU-Domstolens og de internationale domstoles domme fuldt ud og korrekt, og sikre, at vurderingen af planen garanterer overensstemmelse med de relevante landespecifikke henstillinger, navnlig om sikring af retsvæsenets uafhængighed
 - vedtage utvetydige henstillinger, som ikke kræver enstemmighed, for at imødegå Polens overtrædelser af retsstatsprincippet med en klar tidsplan, og at det fra Rådets side erklæres, at der er en klar risiko for, at Polen groft overtræder retsstatsprincippet, i overensstemmelse med proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU, og udvide denne procedures anvendelsesområde til at omfatte grundlæggende rettigheder og demokrati
 - anvende deres beføjelser, herunder afbryde eller suspendere betalinger eller foretage finansielle korrektioner, hvor det er nødvendigt, i overensstemmelse med den gældende forordning om fælles bestemmelser, i betragtning af risikoen for alvorlige mangler i kontrolsystemernes effektive funktionsmåde i Polen på grund af manglen på domstolens uafhængighed, som bringer udgifternes lovlighed og formelle rigtighed i fare

– drøfte retsstatskrisen i Polen med deltagelse af formanden for Europa-Parlamentet og indtage en klar holdning ved at afgive en fælles erklæring om spørgsmålet i de stærkest mulige vendinger, undertegnet af EU's stats- og regeringschefer på deres kommende topmøde den 21.-22. oktober 2021, og med en hurtig opfølgning på næste samling i Rådet (almindelige anliggender);

12. understreger, at disse anmodninger ikke er tænkt som straffeforanstaltninger over for befolkningen i Polen, men midler til at genoprette retsstatsprincippet i Polen i lyset af den fortsatte forværring heraf; opfordrer Kommissionen til at anvende alle de redskaber, den har til rådighed, til at fastlægge metoder til at sikre, at polske borgere og indbyggere i Polen ikke fratages fordelene ved EU-midler på grund af den nuværende regerings handlinger, og til at skabe muligheder for, at disse midler kan administreres direkte af Kommissionen til deres endelige modtagere;
13. noterer sig afstemningen i Retsudvalget den 14. oktober 2021 til støtte for en sag indbragt for EU-Domstolen mod Kommissionen på grund af dens passivitet med hensyn til at aktivere EU's konditionalitetsmekanisme vedrørende retsstatsprincippet;

o

o o

14. pålægger sin formand at sende denne beslutning til medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Rådet, Kommissionen, Regionsudvalget og Europarådet.